

IGOR GRŽETIĆ
RORSCHACH
& NOVA PORNOGRAFIJA

[EXTENDED. EDITION]

IGOR GRŽETIĆ RORSCHACH & NOVA PORNOGRAFIJA

[EXTENDED EDITION]

Projekt *Rorschach i Nova pornografija* javlja se kao rezultat višegodišnjeg studiranja jedne relativno mlade, ali zahtjevne, discipline - teorije likovnosti. Ušavši dublje u materiju ove struke sve mi je jasnijim postajalo provođenje interdisciplinarnosti - pažljivo ispreplitanje povijesti umjetnosti s postignućima ostalih znanstvenim disciplinama. Stoga je za potpunije razumijevanje postava skrivenog pod geslom *Rorschach i Nova pornografija* važno osim pojedinih spoznaja teorije likovnosti, upoznati i nekoliko osnovnih principa projekativne psihologije.

U radovima jednog od najznačajnijih istraživača umjetnosti, ali i društva uopće, Ernsta Gomricha pronalazim teoriju koja je iznova definirala moj pristup kreaciji. On u nekolicini svojih publikacija i brojnim esejima, opterećen iskustvima ponajprije psihologije, filozofije, sociologije, biologije i medicine, pomnom čitatelju pokušava približiti naizgled jednostavan problem iluzije - pitajući se na početku dugogodišnje rasprave kako slika prikazuje? Naime, strukture poput jezika, onog likovnog ili verbalnog, posreduju načinu na koji vidimo ono što nas okružuje, kao i organiziranju vlastitih iskustava više od vanjskog svijeta, što govori u prilog tome da značenja u velikoj mjeri ovise upravo o nama. Obzirom na prethodno spomenuto svako prikazivanje počiva na *vođenom projiciranju* ili drugim riječima *klasificiranju u kartotečkom sustavu našeg uma*. Ovdje svojoj teoriji Gombrich pridružuje sljedeći važan pojam - *mentalnu usmjerenost* - kojeg predstavlja kao stanje spremnosti na određene provjere ili načelo selekcije koje obuhvaća stavove i očekivanja koji će utjecati na zamjedbu i učiniti nas spremnim da vidimo ili čujemo jednu stvar umjesto druge. Upravo je načelo mentalne usmjerenosti u jednom od svojih spisa ovaj austrijski znanstvenik pojasnio na primjeru slobodnih mrlja, jer njihovo dekodiranje uvelike ovisi o našoj sposobnosti da u njima raspoznamo elemente pohranjene u našoj svijesti. (Kada možemo nagađati ne možemo odvojiti ono što vidimo od onog što znamo ili očekujemo, jer snaga očekivanja prije nego li snaga konceptualnog znanja oblikuje naše viđenje, kako u likovnosti, tako i u svakodnevnom životu.)

Ideje ovog istraživača zamjedbe, snažno naklonjenog filozofiji Karla Poopera, predstavljaju svojevrsan uvod iliti pomoć u boljem razumijevanju najstojanja švicarskog psihijatra Hermanna Rorschacha. On je pred smrt objavio *Psihodijagnostiku (Psychodiagnostik)* u kojoj set *slobodnih mrlja* pretvara u dijagnostičko oruđe. ★ Takvi oblici kao stimulans za ispitivanje psiholoških reakcija bili su korišteni i prije nego li je Rorschach započeo svoje dugogodišnje istraživanje. No, on se odvažio krenuti dotad zanemarenim putem. Umjesto da se koncentrira na sadržaj odgovora, kao što je to činila psihoanaliza, Rorschach se odlučio za proučavanje njihovih formalnih aspekata. On je uporno ponavljao kako njegov eksperiment predstavlja put spoznaje zamjedbe, a istu je definirao kao proces u kojem se promatrač i svijet susreću idući jedan drugom u susret.

Rorschachova, danas vrlo raširena, tehnika zasnivala se na sistematskom variranju nekolicine osnovnih vizualnih podražaja ispod praga konvencionalnih značenja. Deset standardiziranih slika tako predstavlja rezultat Rorschachova pomne selekcije, a njegov cilj ekspliciran je u finoj mreži parcijalnih hipoteza što se vezuju za pojedina svojstva vizualnog stimulansa kao velike provokacije. Sudjelujući u eksperimentu, ispitanik reagira na izazove koji ga potiču da vlastitim doprinosom izjednači sve ono što mu je tvorac testa vizualno uskratio, predočavajući mu oblike i boje bez konvencionalnog značenja. Ovaj eksperiment u konačnici je pokazao da svaki čovjek izgrađuje ovaj svijet, te da je ono što vidimo realno samo kao konsenzus!

Nešto prije Rorschacha slobodnim je mrljama maštu je poticao Justinus Kerner, njemački pjesnik, medicinar i parapsiholog. ★★ Jedan od njegovih, ako ne najznačajnijih onda svakako najzanimljivijih, rukopisa *Kleksografije (Kleksographien)* donosi neobičnu igru dovršavanja slobodnih mrlja potezima perom koji u trenucima izostanka fantazije definiraju entitet iz viših denziteta obzirom da autoru nisu bila strana spiritistička iskustva. Zanimljivost ovog posthumno objavljenog djela leži u činjenici kako su sve slike, suprotno običaju, nastale prije stihova, tako da svatko tko zaviri u Kernerov svijet dovršenoj mrlji može pridružiti neobičnu poeziju prožetu dubokom melankolijom i neobičnim humorom. Obzirom na specifične životne puteve Rorschach i Kerner različito su pristupili istom fenomenomenu.

Dok je Rorschach, oslanjajući se na slobodne vizualne obrasce razvijao (psiho)dijagnostiku, Kerner se pred kraj života, pomoću istih, upustio u složena evociranja. Projekt *Rorschach i Nova pornografija* temelji se na spomenutoj intrigi, tj. fenomenom različitog kodiranja istog obrasca ovisnom o mentalnoj usmjerenosti promatrača. Postav tako okuplja dva grafička i jedan fotografski ciklus, grafički diptih, niz memorabilija i (pseudo)dokumentarni video. Četrnaestodijelni ciklus - *Porno (grafija)* [sl. 2, 3, 7] - otkriva akciju stvaranja slobodnih mrlja na komadu presavijenog papira samo što je tinta u ovom slučaju zamijenjena nagim ženskim ili muškim torzom. Opisani postupak rezultirao je stvaranjem začudnih predodžbi koje, obzirom na karakter obrasca i moguću fantaziju promatrača, dobivaju pornografski potencijal. Šestodijelni grafički ciklus i grfički diptih - objedinjeni nazivom *Novi Rorschach* [sl. 1, 4]- pružaju modifikacije izvornih Rorschachovih mrlja pridružene Kernerovoj spiritističkoj poeziji, dok fotografski ciklus - *Schloss* [sl. 5, 6] - vizualizira fantazmagoriju čiji se protagonisti uronjeni u kontemplaciju trude složiti slagalicu izgubljenog (psihodijagnostičkog) znanja. ★★ Niz memorabilija *Schwarz und Weiß* i (pseudo)dokumentarac, *Hälfte*, za kraj uvode u zanimljive životne priče dvojice medicinara čije su kreacije na početku ulaska u svijet projekativne likovnosti odredile smjer ove izložbe./

- ★ Jer nedovoljno strukturiran materijal predstavlja izvrsnu podlogu za projiciranje iskustava ispitanika, tj. njegove ličnosti!
- ★★ Svoju knjigu *Vidovnjakinja iz Prevorsta - saznanja o unutaršnjem životu čovjeka i o uplitanjima svijeta duhova u naš (Die Seherin von Prevorst, Eröffnungen über das innere Leben des Menschen und über das Hineinragen einer Geisterwelt in die unsere)* posvećuje istraživanju iskustava vidovnjaknje Friederike Hauffe.
- ★★★ Ovaj fotografski niz (ostvaren u suradnji s Vedranom Valenčić & Marinom Kurilićem) inspiriran je kritikama Rorschachovog testa, testa tematske apercpepcije (TAT) i testa crtanja slike čovjeka pod nazivom *What's Wrong with This Picture?* (Scott O. Lilienfeld, James M. Wood i Howard N. Garb) u svibnju 2001. objavljenim u časopisu *Scientific American*.

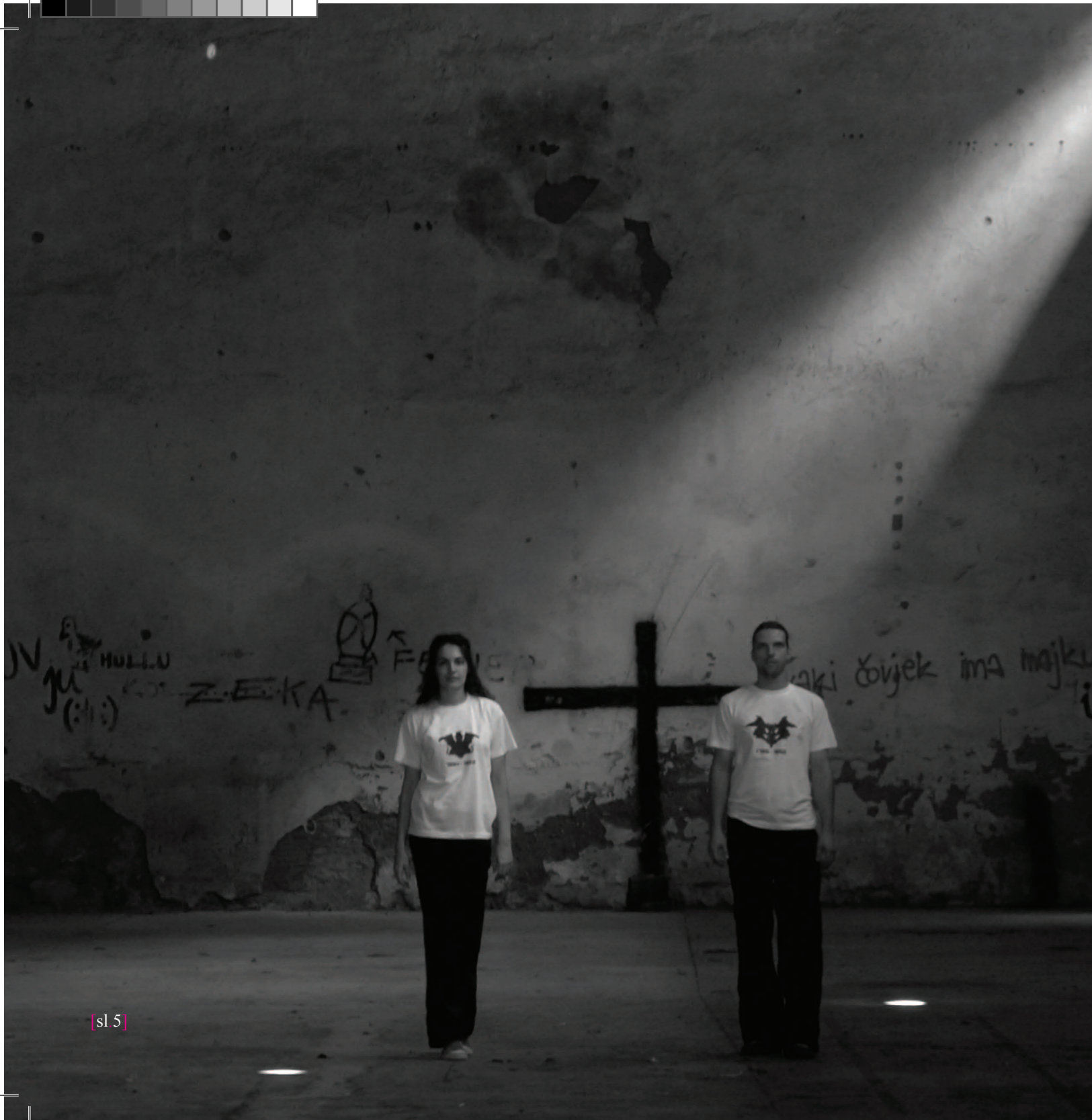

[sl.3]

*Du gift'ge verhüllte Fratze,
Auf deinem Kopf sitzt eine Katze,
In deiner Brust der Katze Kater*

[sl.4]

RORSCHACH & NOVA PORNOGRAFIJA

27. 11. - 11. 12. 2012.

GALERIJA JURAJ KLOVIĆ / RIJEKA

Igor Gržetić rođen je u Rijeci 1981.

Školu Primijenjenih umjetnosti – smjer: kiparski dizajn, završio je 2000. godine, da bi te iste upisao studij likovne umjetnosti na Filozofskom fakultetu u Rijeci. Godine 2008. završava Akademiju primijenjenih umjetnosti Sveučilišta u Rijeci, a kao izborni predmet odslušao je grafiku u klasi prof. Jasne Šikanje. Diplomirao je na temu *Geneze ikonologije i Uvoda u fetiš(izam)*. U likovnoj praksi najčešće ostaje u domeni kompjuterske grafike, grafičkog dizajna i eksperimentalnog videa – unutar sva tri diskursa istražujući načela Creative Commons-a. Analitičke tekstove objavljivao je u riječkom časopisu za umjetnost i kulturu *Re*. Jedan je od osnivača Kulturno-umjetničkog laboratorija [KUL•], udruge osnovane s ciljem različitih vidova suvremene likovnosti. Radi kao vanjsi suradnik Grada Krka, Centra za kulturu Grada Krka i Turističke zajednice Grada Krka. Član je Hrvatskog društva likovnih umjetnika Rijeka.

/SAMOSTALNA PREDSTAVLJANJA/

[2005.] *Fetish/fetishizam/fetishist*, Galerija Decumanus, Krk

[2007.] *Car Crashes Erotica (CCE)*, Galerija OK, Rijeka

[2008.] *Pitanje & EVOLUCIJA*, Galerija Decumanus, Krk

[2009.] *appleEater*, eksperimentalni video-event, Galerija Trag, Rijeka

[2010.] *Rorschach & Nova pornografija*, Galerija Decumanus, Krk

[2011.] *Pomicanje*, Galerija Kortil, Rijeka

[2012.] *Rorschach & Nova pornografija*, Pomorski muzej Crne Gore, Kotor

[2012.] *Rorschach & Nova pornografija*, Galerija Juraj Klović, Rijeka

/SKUPNA PREDSTAVLJANJA I OSTALI PROJEKTI/

[1998.] Izložba radova minijature povodom 500. obljetnice rođenja J. Klovicia, Filodrammatica, Rijeka

[2000.] Izložba radova maturanata Škole za primijenjenu umjetnost u Rijeci, Galerija Kortil, Rijeka

[2001.] Glazbeni performansi *Big Art Violić Banda* (Goli otok, Sv. Vincenat, Rijeka)

[2004.] Završna izložba studenata Odsjeka za likovne umjetnosti, zgrada Ivexa, Rijeka; Video radionica pod mentorstvom Tanje Golić: realiziran omnibus *Kontrasti*; Izložba digitalnog dizajna i umjetnosti – *EduKon*, Zagreb; *Velesajam cooltoure*, SC (Studentski centar), Zagreb

[2005.] Dizajn ovitka zbirke poezije *Nešto prijateljsko*, Melite Sanković

[2006.] Vizualni identitet časopisa *Re 11*; *OP. ART QUI-SISANA 2006.*, Opatija i Volosko, prikazana projekcija *BondageTelevision*

[2007.] Vizualni identitet časopisa *Re 12*; Vizualni identitet časopisa *Re 13*

[2008.] Dizajn ovitka romana *Stakleno oko*, Nebojše Lujanovića; Dizajn ovitka knjige *Filmski eseji*, Dejana Durića

[2009.] RAF (Revija amaterskog filma), Kino Grič, Zagreb, prikazan video *appleEating*; Ovitak međunarodnog časopisa *Ikon (2-2009)*; *Inter(A)kcije* (desetodnevni festival u organizaciji Infoshopa i Udruge Arterija), Molekula, Rijeka, prikazan video *Revolutin Will Be Televised*; *Prvomajski inkubator*, Krk, prikazani video-radovi *appleEater* i *Revolutin Will Be Televised*; Sedmodnevni Kulturno-umjetnički festival *KUFer*, Pula, predstavljena video-instalacija *einführung* realizirana u suradnji s riječkom umjetnicom Leom Čeč

[2010.] *[KUL•] u nastajanju* – inicijativa za osnivanje Kulturno-umjetničkog laboratorija, Galerija Dagmar, Krk, prikazan video *new-appleeater*; *Prvomajski inkubator*, Krk, izložen fotografski poliptih *THEflag @ in Arcadia ego*; ovitak međunarodnog časopisa *Ikon (3-2010)*; vizualni identitet 4. međunarodnog znanstvenog skupa ikonografskih studija; Izložba novoprmljenih članova HDLU Rijeka, Galerija Klović, Rijeka

[2011.] *[KUL•] u nastajanju*, Galerija Dagmar, Krk, izložen grafički triptih *From Darwin to Marx and Freud* i grafika *Novi Rorschach*; *Prvomajski inkubator*, Krk, izložena računalna grafika *dictators (as) pornstars*; ovitak međunarodnog časopisa *Ikon (4-2011)*; vizualni identitet 5. međunarodnog znanstvenog skupa ikonografskih studija; Suvremena riječka fotografija – selektirani skupni projekt HDLUR-a, Galerija Juraj Šporer, Opatija; Crtež – grafika – selektirani skupni projekt HDLUR-a, Galerija Ilija Šobajića, Nikšić (Crna Gora); Crtež – grafika – selektirani skupni projekt HDLUR-a, Međunarodni festival mediteranskog kazališta Purgatorije, Galerija Buća, Tivat (Crna Gora); Novi arheološki nalazi s otoka Krka, fotografska pratnja muzejskog postava, Galerija Decumanus, Krk; Crtež – grafika – selektirani skupni projekt HDLUR-a, Galerija Kortil, Rijeka

[2012.] *[KUL•] u nastajanju*, Galerija Decumanus, Krk, izložen grafički triptih *Room*; Vizualni identitet časopisa *Re 20/21*; ovitak međunarodnog časopisa *Ikon (5-2012)*; vizualni identitet 6. međunarodnog znanstvenog skupa ikonografskih studija; *Medija 6*, Galerija Klović, Rijeka, izložen grafički ciklus */sab'liminæal/*; *Priče iz Kosjenkine kose*, dizajn knjige kratkih priča Milice Žužić

/IMPRESSUM/

/IZDAVAČ/

Hrvatsko društvo likovnih umjetnika Rijeka
Rijeka, Korzo 28/II, Tel. 051 332 494, 338 809

/ZA IZDAVAČA/

Damir Šegota

/ORGANIZATOR/

Hrvatsko društvo likovnih umjetnika Rijeka

/ESEJ/

Igor Gržetić

/DIZAJN KATALOGA/

Kerschhoffset d.o.o., Zagreb

/TISAK KATALOGA/

7/12

/BR. KATALOGA/

300 kom.

/NAKLADA/

/IZLOŽBA JE REALIZIRANA SREDSTVIMA/

Odjela gradske uprave za kulturu Grada Rijeka
Ministarstva kulture Republike Hrvatske
Županije primorsko-goranske

